

Wstęp

W najnowszym numerze „Między Oryginałem a Przekładem” znalazły się teksty poświęcone różnym typom działalności przekładowej. Autorki przyglądają się filozofii przekładu, przekładowi literatury pięknej, również na polski język migowy, tłumaczeniom fanowskim, a także przekładom piosenek. Wszystkie publikacje łączy jednak zainteresowanie osobą tłumacza – a więc, między innymi, zainteresowanie jego motywacjami, celami czy samym procesem przekładu.

Większość artykułów nawiązuje do tematyki konferencji „Imago Mundi/Translatio”, która odbyła się w październiku 2024 roku w Instytucie Lingwistyki Stosowanej Uniwersytetu Warszawskiego pod hasłem *Autor, tłumacz i ich dzieło(-a?)*. Tom otwiera jednak polemika Doroty Urbanek z referatem „Epistemologia przekładu: domyślna i wysłowiona”, wygłoszonym przez Edwarda Balcerzana na I Kongresie Polskiego Przekładoznawstwa w Krakowie w 2022 r. Z satysfakcją uznajemy to za dowód na nieustanne oraz nieograniczone czasowo i terytorialnie krążenie żywej myśli przekładoznawczej, a także za potwierdzenie tego, że w teorii przekładu nie brak wątków domagających się refleksji, usystematyzowania, a nawet i (dlaczego nie?) sporu.

Z przestrzeni pytań o filozofię przechodzimy do badania historii, by wraz z Karoliną Dębską zagłębić się w recenzje polskich tłumaczeń literatury francuskiej z pierwszych powojennych dekad. Artykuł dotyczy dziejów przekładu literackiego, ale Autorka stawia również pytania o jego recepcję, a także aspekty genderowe – wszystkie utwory zawarte w materiale badawczym zostały bowiem przetłumaczone przez kobiety.

Ostatnie recenzje omawiane przez Karolinę Dębską pochodzą z roku 1970. Wtedy też powstał przekład piosenki *A Boy Named Sue* Wojciecha Młynarskiego, któremu przygląda się – i przysłuchuje – Anna Rędzioch-Korkuz. Autorka odtwarza strategię artysty, biorąc pod uwagę multimodalny charakter utworów słowno-muzycznych, a zatem przedmiotem

analizy jest nie tylko tekst utworu, ale też warstwa wizualna czy sposób wykonania piosenki.

Przekładowi utworu muzycznego poświęcony jest również artykuł Anny Mach, która bierze na warsztat serię czterech tłumaczeń jednego utworu zespołu The Tiger Lillies. Poza rekonstrukcją strategii i omówieniem technik zastosowanych przez autorów kolejnych wersji przedstawia komentarz na temat możliwości i zasadności wykorzystania hipotezy retranslacji Antoine'a Bermana jako narzędzia do analizy przekładów piosenek.

Refleksja metodologiczna jest również silnie zaznaczona w artykule Aleksandry Kalaty-Zawłockiej i Anny Hummel, które korzystają z protokołu głośnego myślenia (TAP) do odtworzenia procesów myślowych i nazwania trudności związanych z przekładem wiersza Mirona Białoszewskiego na polski język migowy. Przeprowadzone badanie potwierdza między innymi wagę szczegółowej analizy tekstu wyjściowego jeszcze przed przystąpieniem do tłumaczenia.

Numer zamyka artykuł Doroty Pudo poświęcony tłumaczeniom fanowskim. Autorka dowartościowuje tego typu przekłady jako przedmiot badań i poddaje je wielostronnej analizie z uwzględnieniem rozwiązań przekładowych, błędów, paratekstów oraz recepcji. Działalność tłumaczeniowa fanów potraktowana zostaje nie tylko jako praca językowa, ale też jako praktyka społeczna i kulturowa.

Od teoretyczno-filozoficznego namysłu nad przekładem do praktycznej analizy poszczególnych utworów, od klasyków literatury przez muzykę rozrywkową po fanfiction i od historii i socjologii przekładu przez analizę multimodalną po protokoły TAP – mamy nadzieję (i głębokie przekonanie), że taka różnorodność obszarów przekładoznawstwa oraz przyjętych perspektyw badawczych przełoży się (*nomen omen*) na przyjemną i inspirującą lekturę.

Weronika Sztorc